

CARTEA DE TEATRU STRĂINĂ

Două antologii de dramaturgie chineză clasică

Aflată deja la al treilea tiraj (în decurs de numai trei ani), seria de culegeri-sinteză „Cele 10 mari tragedii clasice chineze” și „Cele 10 mari comedii clasice chineze” și-a cucerit un loc de referință în bibliografia de specialitate, atât prin conținutul complex, cuprinzând elemente reprezentative ale evoluției dramei în China de-a lungul a aproximativ șapte secole (sec. XIII—XIX) — cele mai reușite piese clasice, aflate și acum în repertoriul teatrelor tradiționale — cât și prin bogatele referințe de ordin documentar, bibliografic, însoțite de comentarii și precizări. Publicate la Shanghai, sub egida Editurii pentru literatură și artă, aceste antologii sînt rodul unei munci colective, de o înaltă competență, desfășurată în cadrul cursului superior de perfecționare în domeniul istoriei dramaturgiei din China, prilej cu care, în urmă cu cinci ani, la Universitatea Zhongshan din Guangzhou s-au adunat specialiști din toate marile centre universitare ale țării, spre a-și aduce contribuția la această inițiativă de o deosebită importanță în teatrolgia chineză.

Pentru stabilirea titlurilor cuprinse în fiecare culegere s-a recurs la criteriul de selecție riguroase, solicitîndu-se și părerea altor specialiști, care nu au participat la cursul respectiv. Astfel, piese al căror caracter complex făcea imposibilă cuprinderea netă într-una din cele două categorii de bază (cum ar fi, de exemplu, *Pavilionul bujorilor* de Tang Xianzu, în aparență comedie, în realitate marcată de o notă profund tragică), deși celebre, nu

au fost incluse în cuprins. De asemenea, o piesă cum ar fi *Pavilionul contemplării* riului de Guan Hanqin — o comedie foarte reușită din toate punctele de vedere — nu a fost nici ea cuprinsă în culegeri, ținîndu-se seama de echilibrul selecției (zece piese, zece autori).

Construcția celor două volume a fost elaborată minuțios. Fiecare culegere începe cu o amplă prefață, în care se face o prezentare complexă a evoluției tragediei, respectiv comediei clasice în China, de-a lungul istoriei, subliniindu-se caracteristicile fiecărui gen în epoci diferite. Comentariile și aprecierile critice aparțin atât autorilor culegerilor, cât și unor critici, a căror colaborare a fost solicitată și salutată cu deosebit entuziasm. Sînt incluse extrase din articole și rezultate ale cercetării generațiilor anterioare de teatrolgi.

La fiecare piesă, după consultarea tuturor variantelor existente, s-a păstrat cea mai reprezentativă, al cărei text a fost redat integral, adăugîndu-se elemente de bază ale celorlalte variante. Aceste trimiteri și completări de ordin bibliografic, informativ, constituie un ajutor prețios pentru cei care studiază evoluția pieselor clasice. Pentru fragmentarea în versuri a părților cîntate — element fundamental în teatrul clasic chinez — s-a ținut seama în primul rînd de partitură, de legătura logică a cuvîntului cu melodia. Cît despre textul în sine, cu excepția corecturilor strict necesare, acesta a fost păstrat în forma sa originală, inclusiv așa-numitele „false împrumuturi” (cuvinte exprimate prin caractere aparent greșite, fenomen generat de gradul ridicat de omofonie al limbii), care exprimă în mod sugestiv culoarea locală și atmosfera specifică epocii. Cîtăm din volumul „10 comedii”: *Salvarea cîntăreței Feng Chen* (Guan Hanqin); *Însemnări din încăperile de la apus* (Wang Shifu); *Dincolo de zidul cel înalt* (Bai Pu) etc.; din volumul „10 tragedii”: *Zăpadă în mijlocul verii* (Guan Hanqin); *Povestea cîntăreței la pipa* (Gao Ming); *Legenda Șarpelui Alb* (Fang Chengpei) etc., titluri înscrise cu litere de aur în patrimoniul literaturii clasice chineze.

Fiecare piesă este urmată de o prezentare concisă a autorului, a epocii în care a scris acesta, precum și a intrigii piesei, încheind cu condițiile de interpretare și cu cîteva aprecieri referitoare la ecouri

Luminița TOMA

(continuare la p. 94)

buna României", 15 aprilie 1981; *Carmen Firan* — „Viața studentescă", 30 septembrie 1981; *Alice Georgescu* — „Teatrul", 12/1981.

1980, 13 noiembrie — *SALONUL*

Teatrul de Stat din Reșița. Regia: Mihai Manolescu. Scenografia: Ion Bobeică. Cu: Grigore Alexandrescu, Coca Mihălache, George Custură, Gabriela Cuc, Aura Rîmniceanu, Gheorghe Vilceanu, Tanța Lache, Valentin Ivanciuc, Adriana Trandafir, Cristian Irimia.

Piesa s-a mai jucat la Teatrul de Stat din Arad (1983) și la Teatrul Național din București (1983—84, în regia autorului, text revizuit). De asemenea, la Teatrul Współczesny-Wrocław (Polonia), în 1983—1984, în regia lui Jacek Weksler.

„Ne găsim deci, clar, în capitalism. Mai exact, în modelul capitalist. Ce li se întâmplă acestor oameni din piesă? Li se întâmplă o anume dezumanizare, ca unii care au pus ținta în mijloacele lor de consum și aleargă să-și amplifice aceste mijloace, să le stocheze. Operația de stocare se petrece în sine, devine instinct social, ține loc de viață și de filozofie, de conversație, de trăiri, de idei. Și unde duce stocarea neconținută, aglomerarea în pivnițele lumii a fel de fel de materiale, într-o progresie fără sfârșit? Unde duce uriașul efort de depozitare de substanțe care, de la un moment dat, încep să conțină în ele fermenți explozivi? Unde, decât la o oricând posibilă explozie a unei lumi supraîncărcate, prostite de mistica propriului ei belșug și pe care se străduiește să-l păstreze și să-l amplifice, deși are a percepția unui sfârșit catastrofic inevitabil!?

Satira lui Everac este și în acest caz puternică, având frecvente accente corosive și grotești, convertindu-se într-o imagine (finalul) cu reale valențe tragice. Atita doar că de data aceasta construcția dramatică propriu-zisă e mai puțin izbutită, mai puțin riguroasă..." (Aurel Bădescu — „Contemporanul", 17 februarie 1984)

(continuare de la p. 91)

În epocă, inclusiv influența exercitată asupra literaturii de gen ulterioare.

Munca de selecție, elaborare și revizuire a conținutului celor două culegeri s-a desfășurat în îndrumarea și cu participarea nemijlocită a profesorului universitar Wang Jisi de la Facultatea de limbă și literatură chineză a Universității Zhongshan, a cărui îndelungată experiență în domeniul cercetării istoriei tea-

Alte opinii: *Valeria Ducea* — „Teatrul", 12/1980; *Ion Arieșanu* — „Orient", 11 iunie 1981; *Miruna Ionescu* — „Știința tineretului", 9 septembrie 1981; *D. Chirilă* — „Familia", 10/1983; *Ludmila Patlanjoglu* — „Teatrul", 12/1983; *Margareta Bărbuță* — „Informația Bucureștiului", 6 februarie 1984; *Adrian Dohotaru* — „Flacăra", 10 februarie 1984; *Ileana Lucaciu* — „Săptămîna culturală", 17 februarie 1984; *Ion Horea* — „România literară", 15 martie 1984; *Ludmila Patlanjoglu* — „Teatrul", 3/1984.

1982, *BEȚIA SFINTĂ*

Teatrul Tineretului din Piatra Neamț. Regia: Mihai Manolescu. Scenografia: Emilia Jivanov.

Piesa s-a mai jucat la Teatrul Dramatic din Constanța, în același an.

„...dialoguri tăioase prezentind conștiințe ireductibil etic". (Artur Silvestri — „Teatrul", 3/1983)

„Beția sfântă este beția liturgică a unei falange de cruciați care se rădăcesc pe undeva, prin Peloponez, înainte de a ajunge să-și îndeplinească misiunea, de a răzbuna „pingărirea mormîntului lui Christos de către necredincioși". Este beția lugubră a unor oameni de viață mai mult sau mai puțin nobili din Europa legendelor și a castelelor de pe Rhin, care uită, pe drumurile de pulbere și de sudoare ale marșurilor, de țelurile destinului lor în istorie, transformînd un popas de cîteva zile într-un regim de ocupație și de agresiune de cîteva secole. Piesa lui Paul Everac este, de fapt, parabola agresiunii în numele unor principii nobile sau în umbra unor țeluri sacre, proclamate ditrambic și călcate în picioare imediat cu profanare, cu voluptate și disperare. Piesă de actualitate pentru acest secol al nostru, plin de intenții frumoase, de promisiuni miraculoase și sfișiat de conflagrații." (Adrian Dohotaru — „Flacăra", 16 iulie 1982)

Alte opinii: *Simelia Bron* — „Viața studentescă", 7 iulie 1982; *Dinu Kivu* — „Teatrul", 7—8/1982.

trului în China îi conferă un înalt prestigiu în cercurile de specialitate. Inițiativă reușită, răsplătită de un succes bine meritat, prezenta ediție de culegeri „Cele 10 mari tragedii" și „Cele 10 mari comedii" se înscrie în suita titlurilor de referință din patrimoniul cultural chinez, care se îmbogățește neîncetat, sub imboldul suflului nou, creator, adus de tinerile generații de cercetători și de ridicarea nivelului cititorilor.